

Café 'De Vriendschap'

Verhaal voor winterwandeling 2023

Rond 1900 was er nog een café gevestigd op Westeinde 24 – aan de overkant. Maar die sloot in de nieuwe eeuw al snel zijn deuren en toen kon men aan de overkant terecht in café 'De Vriendschap' van Hendrik van Rein, hier op Westeinde 15. Aanvankelijk stond hier een Saksische boerderij, maar die brandde in 1906 af. Op deze plek werd toen boerderij-café 'De Vriendschap' gebouwd.

Het café was een begrip in Gasteren. Hendrik liet achter het café een nieuwe zaal bouwen. Het café beschikte over een muziekkast en een jachtstal. Daar konden de jagers tussentijds hun geschoten wild brengen, waar het soms ook wel een nacht bleef liggen. Ook beschikte het café over voerbakken voor de paarden en over een varkenswaag. Het wege werd altijd door de caféhouder gedaan. Lange tijd beschikte alleen Van Rein in het dorp over een telefoon.

In maart 1912 brak er in het café brand uit. Door de wind sloeg de brand over naar twee naburige huizen. Het vuur greep zo snel om zich heen dat deze huizen geheel in vlammen opgingen. Daarbij kwamen twee kinderen om het leven. Het café kon overigens worden gered.

Door Hendrik van Rein werden dansavonden georganiseerd. Daarvoor had hij echter geen vergunning – die moest van de burgemeester van Anloo komen - en dat zorgde voor een aantal processen-verbaal, die ook de Drentse en Asser Courant haalden.

Na Hendrik Van Rein zwaaiden Lucas Nevels en Lina van Rein de scepter over café 'De Vriendschap', Lina was een dochter van Hendrik.

Na de Tweede Wereldoorlog namen Albert en Tinie van Rein het stokje over.

Café 'De Vriendschap' had, rond 1950, kan Roelof Bonder zich nog herinneren, aan de voorkant een grote serre met daarvoor een dikke lindeboom, rechts van het café was de boerderij, met een grote baander. Het café had een grote voorzaal met biljart, dan kreeg je de tussenzaal met schuifdeuren naar de grote zaal. Achter in de grote zaal was een verhoogde dansvloer, met aan de linkerkant een verhoging voor de muzikanten.

Het was dagelijks open en liep goed. Elke drie of vier weken werd er een dansavond georganiseerd. In die tijd ging men alleen op zondag uit. Wanneer het twaalf uur was, stond de politie bij de deur. De muziek speelde nog even "het is mooi geweest" en dan moest je de zaal uit, de gummieknuppel werd nog wel eens gebruikt.

Bijzonder was ook het eerappelschillen rond de Zuidlaardermarkt. Van heinde en ver kwam men naar de paardenmarkt, de derde dinsdag in oktober. Gasteren was een mooie plaats om te stoppen en te overnachten om de volgende dag weer verder te gaan. De paarden brachten ze hier in de wei of in de stallen. De zondag vòòr de markt werd in café "De Vriendschap" een feest georganiseerd, eerst door Hendrik van Rein, later door Lucas Nevels. Er waren veel gasten in het dorp, dus er moest eten en drinken zijn. Men riep de burens en de burens van de burens om te helpen met het voorbereiden voor een stampot. Aardappels waren er genoeg, dus maar schillen. Vòòr en na de Tweede Wereldoorlog vvoor het meestal wel met de Zuidlaardermarkt, dus het werd stampot boerenkool.

Een nieuwe brand in de nacht van maandag op de dinsdag van de Zuidlaardermarkt 1961 werd het café fataal. Een grote uitslaande brand (waarschijnlijk ten gevolge van hooibroei) legde het café en de daarbij behorende boerderij (eigendom van Lucas Nevels) volledig in de as. Wie dinsdagmorgen vroeg naar de Zuidlaardermarkt fietste, zag grote rookwolken van het Westeinde komen. Deze brand was het einde van café 'De Vriendschap'.

Overigens ontkwam de grote zaal aan het vuur. Die staat er nog steeds als de grote schuur achter het huis van Jan en Alie Padding. Er kwam tijdelijk een noodcafé, een barak van dertig bij zes meter en ook een woonhuis. In 1986/1987 werd een woonhuis aangebouwd en gingen Jacob en Dinie van Rein er wonen.

Drie jaar na de brand, in 1964, kwam er een nieuw café, maar op een andere plek op verzoek van de toenmalige burgemeester van Anloo (Lambers), op Brink 1, eigendom van en aanvankelijk gerund door Lucas Nevels – de voorloper van de huidige pannenkoekenboerderij.

Henk Hellema